

Enervin

Složení: hydroalkoholické extrakty (20%) z kořene ženšenu (*Panax ginseng* C.A. Meyer, kořene maky (*Lepidium meyenii* Walp), listu zeleného čaje (*Camellia sinensis* (L.) Kuntze), kořene eleuteroku (*Eleutherococcus senticosus* (Rupr et Maxim.), semen guarany (*Paullinia cupana* Kunth), semen kolovníku (*Cola nitida* (Vent.) Schott. et Endl.), listů jinanu (*Ginkgo biloba* L.).

Úvod

Komplex většinou nevyhraněných symptomů jako je únavnost, náladovost, zvýšená dráždivost, snížená schopnost koncentrace a sklon k hypochondrii je tradičně označován jako neurastenie. Podle současných kritérií by spadal tento příznakový soubor spíše pod pojem únavový syndrom, ale pojem neurastenie se stále pracovně užívá jako označení pro kombinaci uvedených příznaků, k nimž patří především zvýšená únavnost i po malé duševní či fyzické zátěži, pocity malátnosti, změny nálad, stavy napětí bez schopnosti relaxovat, poruchy spánku. Někdy se k těmto příznakům mohou přidružovat i různé „psychogenní“ somatické potíže.

Léčba obtíží řazených do syndromu neurastenie má symptomatickou povahu. U některých pacientů jsou využitelné vybrané psychoterapeutické postupy. Osvědčenými prostředky pro ovlivnění neurastenických obtíží, především stojí-li v popředí zvýšená únavnost a snížená psychická výkonnost, jsou některá fytotherapeutika s tonizujícími a dalšími prospěšnými účinky. K přípravkům s obsahem extraktů z léčivých rostlin s tímto typem účinků patří Enervin (Erbenobili, Itálie), který je nyní dostupný na našem trhu.

Charakteristika

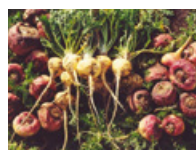
Enervin je multikomponentní fytotherapeutický přípravek pro podporu tonicko-adaptogenního účinku, který je potřebný v případech, kdy jsou na organismus kladeny zvýšené energetické nároky, jako např. v obdobích zvýšeného stresu, ať už na úrovni psychické, fyzické či v období rekonvalescence. V přípravku jsou kombinovány extrakty z rostlin s tonizujícími, ale i dalšími prospěšnými účinky, např. antioxidačními.

Kořen ženšenu pravého (*Panax ginseng* C.A. Meyer) je dlouhodobě užívaný pro své komplexní účinky v tradiční lidové medicíně. Obsahuje řadu účinných látek, např. saponiny, antioxidanty, polysacharidy a peptidy. Nejvýznamnější skupinou látek jsou saponiny, např. panaxin, a také dalších více než 70 různých látek, označovaných souhrnně jako ginsenosidy (panaxosidy). Kořen ženšenu obsahuje i řadu antioxidantů. Působení ženšenu na lidský organismus je komplexní. Kromě prospěšného vlivu na kardiovaskulární a imunitní systém je

významné tonizující působení na centrální nervovou soustavu, doporučované u stavů únavy, vyčerpání a poruch koncentrace.¹ Jedním z mechanismů působení ženšenu je jeho prospěšný vliv na stresem způsobenou dysfunkci osy hypotalamus-hypofýza-nadledvinky (HPA), a tím i na funkci imunitního systému.²

Kořen maky peruánské (*Lepidium meyenii* Walp) je tradičně užívaný pro posilování psychické i fyzické kondice. Maka je rostlina patřící do čeledi Brassicaceae (Cruciferae), je rozšířena po celé oblasti jihoamerických And, kde je využívána pro své povzbuzující účinky v tradiční lidové medicíně. Z obsažených aktivních látek lze uvést řadu vitaminů (A, B1, B2, B6, C, E), stopových prvků (např. železo, vápník, měď, zinek, hořčík, draslík), aminokyselin (většinou esenciálních), saponiny, steroly a další. Působí (obdobně jako ženšen) jako tonikum, podporuje koncentraci, zlepšuje paměť, podporuje fyziologické sexuální funkce a svalový tonus.³

Zelený čaj je označen pro nefermentované listy čajovníku čínského (*Camellia sinensis* L. Kuntze), tedy listy, které při svém zpracování prošly jen minimální oxidací. Obsahuje řadu účinných látek, např. kofein, třísloviny (kupříkladu katechin). Obsažené polyfenoly mají antioxidační účinek, chrání nervové buňky před poškozením. Extrakt ze zeleného čaje přispívá ke zlepšení koncentrace. Na jednu z obsažených účinných látek, aminokyselinu L-theanin, se zaměřila klinická studie z roku 2007, která ukázala, že tato složka snižuje dráždivost centrálního nervstva (inhibuje excitabilitu kortikálních neuronů), a má proto antistresový efekt. Na mechanismu účinku se podílí vliv L-theaninu na glutamátové receptory (blokuje vazbu L-glutamátové kyseliny na tyto receptory v mozku).⁴

Eleuterokok ostnitý (*Eleutherococcus senticosus*) je keř, který je označován pro léčivé účinky svých kořenů jako sibiřský ženšen (vyskytuje se hojně na východě Ruska, ale i v jiných oblastech Asie). Patří mezi tradičně užívané rostliny s tonizujícími účinky. Jeho kořeny obsahují řadu účinných látek, např. flavonoidy, silice, glykosidy a minerály. Extrakt z kořenů má kromě tonizujícího účinku i řadu dalších prospěšných účinků, např. na imunitní systém.⁵

Guarana je označení pro semena rostliny paulinie nápojné (*Paullinia cupana* Kunth), která je rozšířena především v jižní Americe. Obsahuje některé alkaloidy, např. kofein, theobromin a další látky s tonizujícím účinkem na centrální nervovou soustavu. Působí pozitivně na nervový i tělesný stav, stimuluje mozkové funkce a podporuje mozkovou činnost. Guarana působí i antioxidantně, likviduje v lidském organismu volné radikály a tím chrání i nervovou soustavu. Přispívá ke zlepšení kognitivních funkcí.⁶

Semena stromu kolovníku lesklého (*Cola nitida*) obsahují řadu účinných látek, např. kofein, teobromin, methylxantin. Kolovník původně pochází z oblasti severní Afriky. Extrakt ze semen kolovníku snižuje pocity únavy, zlepšuje koncentraci a další funkce centrálního nervstva. Kromě toho se tento extrakt vyznačuje lipolytickým a slabě diuretickým účinkem.⁷

Listy stromu jinanu dvojlaločného (*Ginkgo biloba*) obsahují přibližně šedesát bioaktivních látek, např. terpeny (bilobalid, ginkgolid) a flavonoidy (např. kvercetin, bilobetin). Extrakt z listů jinanu (GBE, ginkgo biloba extract) je užíván především pro své antioxidantní účinky, které chrání tkáň, včetně nervové, před destruktivním působením kyslíkových radikálů, dále pro zlepšení prokrvení centrálního nervstva. Tím podle některých studií přispívá ke zlepšení funkcí centrálního nervového systému.⁸

Oblast použití

Doplňek stravy na bázi rostlinných extraktů pro podporu tonicko-adaptogenního účinku, který je potřebný v případech, kdy má organismus zvýšené nároky na energii, např. v období zvýšeného stresu.

Kontraindikace, nežádoucí účinky, interakce

Podání přípravku je kontraindikováno v případě alergie na některou z jeho složek a během gravidity a laktace. Nežádoucí účinky nebyly při podávání doporučených dávek pozorovány. Nadměrné dávky by mohly způsobit mírné gastrointestinální poruchy. Interakce: v případě užívání antikoagulancií nebo antiagregancií se doporučuje před zahájením podávání přípravku konzultovat s lékařem.

Dávkování:

2krát denně 25-45 kapek rozpustit ve vodě (nejpozději však v 15 hodin).

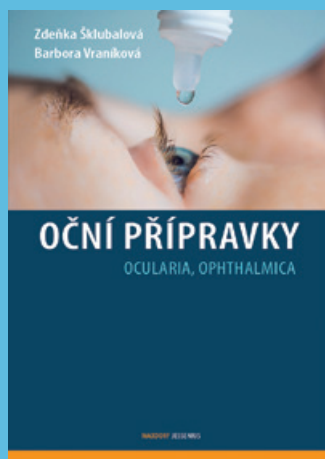
Literatura

1. Weiss FR, Fintelmann V. *Herbal Medicine*. Stuttgart, New York: Thieme, 2000.
2. Tomko J, Kresánek J, Hubík J, et al. *Farmakognózia*. Martin: Osveta, 1999.
3. Ceccarelli N, Curadi M, Picciarelli P, et al. *Globe artichoke as a functional food*. *Med J Nutr Metab* 2010;3:197-201.
4. Marakis G, Walker AF, Middleton RW, et al. *Artichoke leaf extract reduces mild dyspepsia in an open study*. *Phytomedicine* 2002;9:694-9.
5. Clementi EM, Misiti F. *Potential Health benefits of rhubarb*. In: Ronald Ross W, Victor RP, (Eds.). *Bioactive Foods in Promoting Health*. San Diego: Academic Press, 2010:407-423.
6. Ferrara L. *Use of Chrysantellum americanum (L.) Vatke as supplement*. *Eur Sci J* 2013;9:1-7.
7. Welch CR. *Chemistry and pharmacology of Kheliba (Combretum micranthum), a west African medicinal plant*. New Brunswick, New Jersey, 2010.
8. Rahimi-Madiseh M, Lorigoini Z, Zamani-Gharaghoshi H. *Berberis vulgaris: specifications and traditional uses*. *Iran J Basic Med Sci* 2017;20:569-587.

Poznámka: Statut přípravku: doplňek stravy, není hrazen z prostředků veřejného zdravotního pojištění.

Odborná redakce Edukafarm.

KNIŽNÍ TIP

Zdeňka Šklubalová, Barbora Vraníková Oční přípravky Maxdorf, 2018

Specifickým rysem očních chorob je aplikace léčiv do spojivkového vaku, respektive na povrch oka. Oko představuje velmi dobře chráněný a izolovaný orgán, omezená doba retence konvenčních přípravků proto vede k relativně nízké biologické dostupnosti léčiva. Není proto asi překvapením, že v této zdánlivě tradiční oblasti farmacie probíhá velmi dynamický vývoj, který na trh přináší stále nové látky a také aplikační formy. Kniha *Oční přípravky* dvou renomovaných českých autorek přináší základní praktické informace o aplikačním místě, faktorech ovlivňujících transport léčiva do oční tkáňe a jeho účinek, o používaných lékových formách a rovněž o faktorech ovlivňujících dávkování očních kapek, které historicky patří k nejstarším očním lékovým formám. Velká část textu je věnována pomocným látkám (excipientům) používaným v očních přípravcích s cílem vysvětlit, proč jsou jednotlivé látky ve složení přípravků nezbytné, jaké jsou jejich fyzikálně-chemické vlastnosti a jaká jsou případná rizika jejich používání. V kontextu je věnována určitá pozornost také nitroočním přípravkům.